DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 1 juli 2008 *

I de förenade målen C-341/06 P och C-342/06 P,

angående två överklaganden enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 4 augusti 2006,

Chronopost SA, Issy-les-Moulineaux (Frankrike), företrätt av D. Berlin, avocat (C-341/06 P),

La Poste, Paris (Frankrike), företrätt av H. Lehman, avocat (C-342/06 P),

klagande,

i vilket de andra parterna är:

Union française de l'express (UFEX), Roissy-en-France (Frankrike),

* Rättegångsspråk: franska.

DHL Express (Frankrike) SAS, tidigare DHL International SA, Roissy-en-France,

Federal express international (Frankrike) SNC, Gennevilliers (Frankrike),

CRIE SA, i konkurs, Asnières (Frankrike),

företrädda av E. Morgan de Rivery och J. Derenne, avocats,

sökande i första instans,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av C. Giolito, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues och F. Million, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenient i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis och U. Lõhmus samt domarna P. Kūris, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (referent), E. Levits och A. Ó Caoimh,

generaladvokat: E. Sharpston,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 6 december 2007 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Chronopost SA (nedan kallat Chronopost) (C-341/06 P) och La Poste (C-342/06 P) har i sina överklaganden yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 7 juni 2006 i mål T-613/97, UFEX m.fl. mot kommissionen (REG 2006, s. II-1531) (nedan kallad den överklagade domen).

2 Genom den överklagade domen ogiltigförklarade förstainstansrätten kommissionens beslut 98/365/EG av den 1 oktober 1997 om stöd som Frankrike påstås ha beviljat SFMI-Chronopost (EGT L 164, 1998, s. 37) (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Bakgrund till tvisten

3 Bakgrunden till tvisten har presenterats på följande sätt i punkterna 2–18 i den överklagade domen:

”2 [La Poste], som är ett lagstadgat monopol verksamt inom sektorn för normal postbefordran, utgjorde en del av den franska administrationen fram till slutet av år 1990. Från och med den 1 januari 1991 omorganiserades La Poste till en offentligrättslig juridisk person enligt bestämmelserna i lag 90-568 av den 2 juli 1990 om organisationen av den offentliga post- och telekommunikationsverksamheten (*JORF* av den 8 juli 1990, s. 8069, nedan kallad lag 90-568). Genom denna lag tillåts La Poste bedriva viss konkurrensutsatt verksamhet, däribland leverans av expresspost.

3 Société française de messagerie internationale (nedan kallat SFMI) är ett privaträttsligt bolag som från och med slutet av år 1985 har fått sköta driften av La Postes expresspostverksamhet. Detta företag bildades med ett bolagskapital på 10 miljoner franska franc (FRF) (ungefär 1 524 490 euro), fördelat mellan Sofipost (66 procent) – vilket är helägt av La Poste – och TAT Express (34 procent) – ett dotterbolag till flygbolaget Transport aérien transrégional (nedan kallat TAT).

4 Frankrikes post- och telekommunikationsministerium fastställde genom föreskrifter av den 19 augusti 1986 formerna för driften och marknadsföringen av den expresposttjänst som SFMI tillhandahöll under namnet EMS/Chronopost.

Enligt dessa föreskrifter skulle La Poste tillhandahålla SFMI logistik- och försäljningsstöd. De avtalsrättsliga förhållandena mellan La Poste och SFMI reglerades genom avtal, varav det första slöts år 1986.

5 År 1992 ändrades strukturen i SFMI:s expresspostverksamhet. Sofipost och TAT bildade ett nytt bolag, [Chronopost]. Även i detta bolag var ägarfördelningen 66 respektive 34 procent. Bolaget Chronopost, som till och med den 1 januari 1995 hade ensamrätt till La Postes nätverk, inriktade sin verksamhet på nationell expresspost. SFMI köptes upp av GD Express Worldwide France, ett dotterbolag till ett internationellt samriskföretag med karaktär av koncentration som har godkänts genom kommissionens beslut av den 2 december 1991 och som består av det australiska företaget TNT och postverken i fem andra länder (ärende IV/M.102 – TNT/Canada Post, DBP Postdienst, La Poste, PTT Poste och Sweden Post) (EGT C 322, s. 19). SFMI behöll den internationella expresspostverksamheten och Chronopost skulle fungera som agent och tillhandahålla tjänster med avseende på den franska hanteringen av internationella försändelser (nedan kallat SFMI-Chronopost).

6 Syndicat français de l'express international (SFEI) … är en branschorganisation bildad enligt fransk rätt som omfattar nästan alla företag som erbjuder expressposttjänster i konkurrens med SFMI-Chronopost.

7 SFEI lämnade den 21 december 1990 in ett klagomål till kommissionen, eftersom SFEI bland annat ansåg att det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse). I klagomålet påtalades främst att den ersättning som SFMI betalat för det av La Poste tillhandahållna stödet inte motsvarade en ersättning enligt normala marknadsvillkor. Skillnaden mellan marknadspriset för att erhålla sådana tjänster och det pris som faktiskt hade betalats av SFMI utgjorde statligt stöd. En ekonomisk studie som på begäran av SFEI hade utförts av konsultbolaget Braxton [nedan kallat Braxton] bifogades klagomålet i syfte att visa med vilket belopp stödet utgick under åren 1986–1989.

8 Genom skrivelse av den 10 mars 1992 informerade kommissionen SFEI om att dess klagomål avskrivits. SFEI och andra företag väckte den 16 maj 1992 talan vid domstolen om ogiltigförklaring av kommissionens beslut. Domstolen fann inte anledning att döma i saken (domstolens beslut av den 18 november 1992 i mål C-222/92, SFEI m.fl. mot kommissionen, ej publicerat i rättsfallssamlingen) efter det att kommissionen genom beslut av den 9 juli 1992 hade återkallat beslutet av den 10 mars 1992.

9 Kommissionen begärde in upplysningar av Republiken Frankrike, vilka lämnades i en skrivelse av den 21 januari, i ett telefax av den 3 maj och i en skrivelse av den 18 juni 1993.

10 SFEI och andra företag väckte den 16 juni 1993 talan vid Tribunal de commerce de Paris mot SFMI, Chronopost, La Poste med flera. Till ansökan bifogades en andra studie från [Braxton], i vilken de uppgifter som lämnats i den första studien var uppdaterade samt den period under vilken stöd påstods ha utgått utsträcktes till och med slutet av år 1991. Genom beslut av den 5 januari 1994 framställde Tribunal de commerce de Paris en begäran om förhandsavgörande till domstolen med flera frågor rörande tolkningen av artikel 92 i fördraget och artikel 93 i EG-fördraget (nu artikel 88 EG), varav en rörde begreppet statligt stöd under de i målet aktuella omständigheterna. Till sitt skriftliga yttrande av den 10 maj 1994 fogade den franska regeringen en ekonomisk studie som genomförts av företaget Ernst & Young. I dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m.fl. (REG 1996, s. I-3547) […] fann domstolen att ’en offentlig verksamhets tillhandahållande av logistiska och kommersiella tjänster till sina privaträttsliga dotterbolag, vilka bedriver verksamhet som är öppen för fri konkurrens, kan utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, om den ersättning som utges för dessa tjänster är lägre än den som skulle ha utgått enligt normala marknadsvillkor’ (punkt 62).

11 Under tiden hade Republiken Frankrike, genom en skrivelse av den 20 mars 1996, av kommissionen underrättats om att ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget hade inletts. Republiken Frankrike meddelade kommissionen sina synpunkter i detta avseende den 30 maj 1996.

…

13 SFEI lämnade i en skrivelse till kommissionen av den 17 augusti 1996 sina synpunkter på detta meddelande. Till denna skrivelse bifogade SFEI en ny ekonomisk studie från konsultföretaget Bain & Co. SFEI utvidgade dessutom sitt klagomål av den 21 december 1990 till att avse vissa nya åtgärder, däribland användning av La Postes varumärkesimage, privilegierat tillträde till Radio Frances sändningar, tull- och skatteprivilegier samt investeringar som La Poste gjort i plattformar för hantering av paketpost.

14 I september år 1996 översände kommissionen SFEI:s synpunkter till Republiken Frankrike. Republiken Frankrike svarade genom att översända en skrivelse till kommissionen och till denna bifoga en ekonomisk studie som utförts av konsultföretaget Deloitte Touch Tohmatsu (nedan kallad Deloitterapporten).

…

18 Den 1 oktober 1997 antog kommissionen [det omtvistade beslutet] …”

Det omtvistade beslutet

4 I punkterna 19–23 i den överklagade domen framgår följande:

”19 Kommissionen fann i det omtvistade beslutet att det var lämpligt att skilja mellan två typer av åtgärder. Den första typen bestod i att La Poste till SFMI-Chronopost hade tillhandahållit dels logistikstöd genom att ge SFMI-Chronopost tillgång till La Postes infrastruktur för insamling, sortering, transport och distribution av sina försändelser, dels försäljningsstöd genom att SFMI-Chronopost gavs direkt tillgång till La Postes kunder och goodwill. Den andra typen

bestod i speciella åtgärder, såsom privilegierad tillgång till Radio France samt skatte- och tullförmåner.

20 Kommissionen ansåg att den avgörande frågan var ”huruvida villkoren för La Postes och SFMI-Chronoposts mellanhavanden [var] jämförbara med villkoren för ett liknande avtal mellan ett privat moderbolag, som mycket väl kan ha en monopolställning (till exempel genom att ha exklusiva rättigheter), och dess dotterbolag’. De interna priser till vilka man utbyter produkter eller tjänster mellan företag i samma koncern medför enligt kommissionen inte några ekonomiska fördelar om de är ”beräknade på grundval av full kostnadstäckning (det vill säga totala kostnader plus avkastning på eget kapital)’.

21 I detta avseende anmärkte kommissionen att SFMI-Chronoposts betalningar inte täckte de totala kostnaderna under de två första årens drift, men däremot kostnaderna exklusive kostnader för huvud- och regionkontor. Kommissionen ansåg, för det första, att det inte var onormalt att de betalningar som ett nytt företag såsom SFMI-Chronopost gör under startperioden bara täcker de rörliga kostnaderna. För det andra ansåg kommissionen att Republiken Frankrike hade visat att den ersättning som SFMI-Chronopost hade betalat sedan år 1988 täckte samtliga La Postes kostnader och avkastningen på det egna kapital som La Poste investerat. Kommissionen hade dessutom beräknat att internräntan på den investering som La Poste gjort i egenskap av aktieägare vida översteg den kapitalkostnad, det vill säga den normala avkastning som en privat investerare skulle kräva under motsvarande förhållanden, som bolaget hade år 1986. La Poste hade följaktligen tillhandahållit sitt dotterbolag logistik- och försäljningsstöd enligt normala marknadsvillkor och det utgjorde alltså inte statligt stöd.

22 Såvitt avser den andra typen, det vill säga de speciella åtgärderna, ansåg kommissionen att SFMI-Chronopost inte hade åtnjutit några fördelar med avseende på tullbehandling, stämpelskatt, löneskatt eller betalningsfrister. Vad gäller nyttjandet av La Postes fordon som reklambärare ansåg kommissionen att detta

skulle anses utgöra ett normalt försäljningsstöd mellan ett moderbolag och dess dotterbolag. SFMI-Chronopost hade inte heller åtnjutit någon specialbehandling vad avsåg reklamsändningar i Radio France. Kommissionen kunde också konstatera att La Postes åtaganden i samband med att kommissionen den 2 december 1991 godkände samriskföretaget inte utgjorde statligt stöd.

23 I artikel 1 i det omtvistade beslutet konstaterar kommissionen följande:

‘Det logistik- och försäljningsstöd som La Poste har gett sitt dotterbolag SFMI-Chronopost, övriga ekonomiska transaktioner mellan de två företagen, förhållandet mellan SFMI-Chronopost och Radio France, det tullsystem som tillämpas på La Poste och SFMI-Chronopost, det system för löne- och stämpelskatt som tillämpas på La Poste samt dess investeringar på … i plattformar för hantering av paketpost utgör inte statligt stöd till förmån för SFMI-Chronopost.’”

Det första förfarandet vid förstainstansrätten

5 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 december 1997 väckte SFEI, senare Union française de l’express (UFEX), och tre bolag som är medlemmar i denna sammanslutning, DHL International SA, Federal express international (France) och CRIE SA (nedan kallade UFEX m.fl. eller sökandebolagen) talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Chronopost, La Poste och Republiken Frankrike intervenerade till stöd för kommissionen.

6 UFEX m.fl. anförde fyra grunder till stöd för sin talan om ogiltighetsförklaring. Dessa grunder avsåg åsidosättande av rätten till försvar, särskilt rätten till tillgång till handlingar, bristande motivering, faktiska fel och en uppenbart oriktig bedömning, och åsidosättande av begreppet statligt stöd.

7 Den fjärde grunden bestod av två delar, som båda avsåg att kommissionen hade åsidosatt begreppet statligt stöd dels genom att i sin analys av ersättningen för de stödtjänster som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost inte beakta normala marknadsvillkor, dels genom att vid tillämpningen av detta begrepp bortse från vissa åtgärder som enligt sökandebolagen hade vidtagits till förmån för SFMI-Chronopost.

8 Förstainstansrätten avgjorde denna talan genom dom av den 14 december 2000 i mål T-613/97, UFEX m.fl. mot kommissionen (REG 2000, s. II-4055).

Domen i målet UFEX m.fl. mot kommissionen

9 Förstainstansrätten slog i sin dom i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen fast att talan skulle bifallas såvitt avsåg den fjärde grundens första del.

10 I punkt 79 i denna dom fastslog förstainstansrätten följande:

”79 Artikel 1 i det omtvistade beslutet skall därför ogiltigförklaras vad avser den del i vilken kommissionen har funnit att logistik- och försäljningsstödet som La Poste gett sitt dotterbolag SFMI-Chronopost inte utgör statligt stöd till förmån för SFMI-Chronopost, utan att det är nödvändigt att bedöma vare sig den andra delen av denna grund eller resterande grunder till den del de avser logistik- och försäljningsstödet som La Poste har gett sitt dotterbolag SFMI-Chronopost. Särskilt den andra grunden, genom vilken sökandena i huvudsak har påstått att motiveringen av det omtvistade beslutet om logistik- och försäljningsstödet inte är tillräckligt motiverat, behöver inte prövas.”

11 I de följande punkterna i domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen undersökte förstainstansrätten följaktligen endast den första grunden avseende det påstådda åsidosättandet av sökandebolagens rätt till försvar, och den tredje grunden avseende faktiska fel och uppenbart oriktiga bedömningar, i den utsträckning dessa inte avsåg invändningar som blandats ihop med dem som tidigare prövats inom ramen för den fjärde grunden. Inte i något av fallen godtogs invändningarna från Ufex m.fl.

12 Förstainstansrätten stannade vid att ogiltigförklara artikel 1 i det omtvistade beslutet då den fann att logistik- och försäljningsstödet som La Poste gett sitt dotterbolag SFMI-Chronopost inte utgjorde statligt stöd till sistnämnda bolag.

Överklagandena av domen i målet UFEX m.fl. mot kommissionen

13 Genom var sin ansökan som inkom till domstolens kansli den 19 respektive den 23 februari 2001 överklagade Chronopost, La Poste och Republiken Frankrike förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen, med stöd av artikel 56 i domstolens stadga. Dessa överklaganden förenades.

14 Genom dom av den 3 juli 2003 i de förenade målen C-83/01 P, C-93/01 P och C-94/01 P, Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl. (REG 2003, s. I-6993), slog domstolen fast att talan skulle bifallas såvitt avsåg den första grunden, nämligen åsidosättande av artikel 92.1 i fördraget på grund av förstainstansrättens felaktiga tolkning av hänvisningen till normala marknadsvillkor.

15 Av punkterna 32–41 i domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl. framgår följande:

”32 Förstainstansrätten angav … i punkt 75 i [domen i målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl.] att kommissionen åtminstone borde ha kontrollerat att det vederlag som La Poste erhöll var jämförbart med vad som skulle ha begärts av ett privat finansbolag eller en privat företagskoncern som inte har en monopolställning.

33 Denna bedömning som inte tar hänsyn till att ett sådant företag som La Poste befinner sig i en situation som skiljer sig mycket från situationen för ett privat företag som bedriver sin verksamhet på normala marknadsvillkor, utgör en felaktig rättstillämpning.

34 La Poste har nämligen fått i uppdrag att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 90.2 i EG-fördraget (nu artikel 86.2 EG) (se dom av den 19 maj 1993 i mål C-320/91, Corbeau, REG 1993, s. I-2533, punkt 15; svensk specialutgåva, tillägg, s. 77). En sådan tjänst består huvudsakligen i en skyldighet att säkerställa insamling, befordran och utdelning av post till förmån för samtliga konsumenter inom den berörda medlemsstatens hela territorium, till enhetliga taxor och på likartade kvalitetsvillkor.

35 La Poste var i detta syfte tvungen att skaffa sig, eller försågs med, en betydande infrastruktur och stora tillgångar (’postnätet’) som gjorde att den kunde tillhandahålla den grundläggande posttjänsten till samtliga konsumenter, även inom glest befolkade områden, där taxorna inte täckte kostnaderna för tillhandahållandet av den ifrågavarande tjänsten.

36 På grund av egenskaperna hos den allmänt tillgängliga tjänst som La Poste via sitt nät måste tillhandahålla grundas inrättandet och underhållet av detta nät inte på en rent affärsmässig logik. Som det erinrades om i punkt 22 i föreliggande dom har Ufex m.fl. dessutom medgivit att ett sådant nät som SFMI-Chronopost har kunnat utnyttja uppenbarligen inte är ett marknadsmässigt nät, och det skulle följaktligen aldrig ha inrättats av ett privat företag.

37 Logistik- och försäljningsstödet är för övrigt oskiljaktigt förenat med La Postes nät eftersom de[t] just består i att bereda tillgång till detta nät, som saknar motsvarighet på marknaden.

38 Eftersom det inte går att jämföra La Postes situation med situationen för en privat företagskoncern som inte har monopolställning, skall de 'normala marknadsvillkoren', som med nödvändighet är hypotetiska, under dessa förutsättningar bedömas i förhållande till tillgängliga uppgifter om objektiva och kontrollerbara omständigheter.

39 I föreliggande fall kan La Postes kostnader för att tillhandahålla sitt dotterbolag logistik- och försäljningsstöd utgöra sådana objektiva och kontrollerbara omständigheter.

40 På denna grundval kan det uteslutas att det förekommit något statligt stöd till SFMI-Chronopost om det för det första kan slås fast att den begärda ersättningen vederbörligen täcker alla ytterligare rörliga kostnader som förorsakats av tillhandahållandet av logistik- och försäljningsstödet, en normal avgift för täckande av fasta kostnader som följer av utnyttjandet av det allmänna postnätet, liksom en normal avkastning på eget kapital i den utsträckning som det egna kapitalet används för SFMI-Chronoposts konkurrensutsatta verksamhet, och om det för det andra inte finns något som tyder på att dessa faktorer har undervärderats eller fastställts godtyckligt.

41 Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden gjorde sig förstainstansrätten skyldig till en felaktig rättstillämpning när den tolkade artikel 92.1 i fördraget på så sätt att kommissionen inte kunde bedöma huruvida det förelåg ett stöd till SFMI-Chronopost med utgångspunkt i La Postes kostnader och att kommissionen i stället borde ha kontrollerat att det vederlag som La Poste erhöll 'var jämförbart med vad som skulle ha begärts av ett privat finansieringsbolag eller en privat företagskoncern som inte har en monopolställning och som har en övergripande eller sektorsinriktad strukturpolitik [och som styrs av långsiktiga lönsamhetsperspektiv]'."

16 Efter att ha slagit fast att det saknades skäl att pröva de övriga grunderna i överklagandet och att målet inte var färdigt för avgörande, upphävde domstolen följaktligen domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen och återförvisade målet till förstainstansrätten.

Det andra förfarandet vid förstainstansrätten och den överklagade domen

17 Målet tilldelades förstainstansrättens fjärde avdelning i utökad sammansättning. När sammansättningen av förstainstansrättens avdelningar ändrades genom förstainstansrättens beslut av den 13 september 2004 (EUT C 251, s. 12) förordnades referenten att tjänstgöra på tredje avdelningen i utökad sammansättning, och förevarande mål tilldelades därför denna avdelning (se punkt 37 i den överklagade domen).

18 Det muntliga förfarandet avslutades till att börja med den 23 augusti 2005 och därefter, efter att det återupptagits, den 19 december 2005.

19 I den överklagade domen prövade förstainstansrätten de av parternas yrkanden som kvarstod att pröva efter återförvisningen.

20 I punkt 49 i den överklagade domen ansåg förstainstansrätten, för det första, att UFEX m.fl. alltjämt vidhöll den andra, den tredje och den fjärde grunden vilka hade åberopats i det förfarande som gav upphov till domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen, det vill säga grunden avseende åsidosättande av motiveringsskyldigheten, grunden avseende materiella oriktigheter och uppenbart oriktiga bedömningar vid analysen av ersättningen för de stödtjänster som tillhandahållits av La Poste samt grunden avseende felaktig tillämpning av begreppet statligt stöd.

21 Efter att ha konstaterat att grunden avseende åsidosättande av motiveringsskyldigheten skulle prövas först tillade förstainstansrätten, i punkt 51 i den överklagade domen, att ”[g]runden avseende materiella oriktigheter och uppenbart oriktiga bedömningar, liksom grunden avseende felaktig tillämpning av begreppet statligt stöd, vilka sammanfaller, [därefter] skall prövas tillsammans”.

22 Efter att i punkterna 63–71 i den överklagade domen ha erinrat om rättspraxisen i fråga om motivering, godtog förstainstansrätten den första grunden, eftersom det omtvistade beslutets motivering inte gjorde det möjligt att bedöma vare sig de ytterligare rörliga kostnader som uppkommit till följd av logistik- och försäljningsstödet, det skälig bidraget till de fasta kostnaderna till följd av utnyttjandet av postnätet, den rimliga avkastningen på eget kapital, eller täckningen av kostnaderna i allmänhet.

23 I punkterna 96–100 i den överklagade domen visade förstainstansrätten dessutom på omständigheter som i det aktuella fallet talade för en mer detaljerad motivering.

24 I punkt 101 i den överklagade domen kom förstainstansrätten till den slutsatsen att ”det omtvistade beslutet [skulle] förklaras ogiltigt på grund av bristande motivering i den del det anges att det logistik- och försäljningsstöd som La Poste har tillhandahållit SFMI-Chronopost inte utgör statligt stöd”.

25 Förstainstansrätten prövade sedan grunden avseende åsidosättande av begreppet statligt stöd.

26 För det första ansåg förstainstansrätten, i punkt 102 i den överklagade domen, att den med hänsyn till att det omtvistade beslutet inte motiverats tillräckligt inte kunde pröva argumenten avseende att SFMI-Chronopost inte täckte kostnaderna, att vissa av kommissionen beaktade faktorer undervärderats och fastställts godtyckligt, att det förekommit felaktigheter i de justeringar i redovisningen som genomförts i bilaga

4 till Deloitterapporten, att internräntan var onormalt hög, eller skälen till SFMI-Chronoposts lönsamhet.

27 För det andra fastslog förstainstansrätten, i punkterna 162–171 i den överklagade domen, att det saknades skäl att godta samtliga övriga argument som UFEX m.fl. hade framfört, med undantag för argumentet att överföringen av Postadexkunderna i sig utgjorde en åtgärd som var åtskild från logistik- och försäljningsstödet och således även utgjorde statligt stöd.

28 På denna sista punkt ansåg förstainstansrätten att kommissionen, genom att anse att denna överföring inte utgjorde statligt stöd, eftersom den inte innebar några ekonomiska fördelar, hade gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning.

29 Genom den överklagade domen beslutade förstainstansrätten följaktligen följande:

— Det omtvistade beslutet ska ogiltigförklaras i den del det däri fastställs att varken det logistik- och försäljningsstöd som La Poste har tillhandahållit sitt dotterbolag SFMI-Chronopost eller överföringen av Postadex utgör statligt stöd till förmån för SFMI-Chronopost.

— Kommissionen ska bära sina rättegångskostnader och ersätta 75 procent av rättegångskostnaderna för UFEX m.fl. vid förstainstansrätten och vid domstolen, med undantag för dem som uppkommit till följd av interventionen.

— UFEX m.fl. ska bära återstoden av sina rättegångskostnader vid förstainstansrätten och domstolen.

— Republiken Frankrike, Chronopost SA och La Poste ska bära sina rättegångskostnader vid förstainstansrätten och domstolen.

Förfarandet vid domstolen i de förevarande målen om överklagande

30 I sitt överklagande har Chronopost yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen i den del som avser att det omtvistade beslutet delvis ska ogiltigförklaras,

— fastställa den överklagade domen i övriga delar och slutligt avgöra målet,

— ogilla yrkandet om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, och

— förplikta UFEX m.fl. att ersätta rättegångskostnaderna.

31 La Poste har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen i den del som avser att det omtvistade beslutet delvis ska ogiltigförklaras, och

— förplikta UFEX m.fl. att ersätta La Postes rättegångskostnader vid förstainstansrätten och domstolen.

32 UFEX m.fl. har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandena, och

— förplikta Chronopost och La Poste att ersätta rättegångskostnaderna.

33 Den 18 april 2007 fattade domstolens ordförande beslut om att de två målen skulle förenas vad gäller det muntliga förfarandet och den slutliga domen.

Överklagandena

34 Chronopost och La Poste, klagande i de nu aktuella målen om överklagande, har anfört fyra grunder, som avser följande:

— Rättegångsfel bestående i att den sammansättning av förstainstansrätten som meddelade den överklagade domen var rättsstridig.

— Rättegångsfel bestående i att förstainstansrätten i sak prövade en grund som ska avvisas.

— Förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den bedömde skyldigheten att motivera det omtvistade beslutet i den del som avsåg det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost.

— Förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den bedömde begreppet statligt stöd med avseende på överföringen av Postadexkunderna.

Den första grunden: Rättegångsfel bestående i att den sammansättning av förstainstansrätten som meddelade den överklagade domen var rättsstridig

Parternas argument

35 Chronopost och La Poste har gjort gällande att den överklagade domen är behäftad med rättegångsfel, eftersom referenten i den dömande sammansättning som meddelade denna dom var ordförande och referent i den dömande sammansättning som meddelade domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen.

36 Den grundläggande principen om rätt till en rättvis rättegång, stadfäst i artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), kräver att saken ska prövas av en oavhängig och opartisk domstol. Detta innebär att rättens sammansättning, sedan målet återförvisats efter upphävandet av domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen, inte får ge upphov till några tvivel vad gäller dess opartiskhet, genom att det i sammansättningen ingår en domare som hade att pröva detta mål såsom referent i den sammansättning som meddelade den upphävda domen. Följaktligen föreligger ett åsidosättande av artikel 6 EU.

37 UFEX m.fl. har för det första gjort gällande att denna grund ska avvisas. Eftersom det redan före den muntliga förhandlingen vid förstainstansrätten var känt vilka domare som ingick i den dömande sammansättning som meddelade den överklagade domen och vilken domare som var referent, hade Chronopost och La Poste kunnat göra sina tvivel avseende opartiskheten gällande under denna förhandling. Då de avstått från denna möjlighet ska deras grund betraktas som ny och således avvisas, i likhet med vad domstolen slog fast i sin dom av den 9 september 1999 i mål C-64/98 P, Petrides mot kommissionen (REG 1999, s. I-5187).

38 UFEX m.fl. har för det andra gjort gällande att talan inte kan vinna bifall såvitt avser denna grund. Den dömande sammansättning som meddelade den överklagade domen var nämligen förenlig med de bestämmelser i artikel 118 i förstainstansrättens rättegångsregler som reglerar hur rätten ska vara sammansatt i fall då förstainstansrätten har att pröva ett mål som återförvisats av domstolen efter att den första domen upphävts.

39 I dessa bestämmelser finns inget krav på att målet ska tilldelas en annan sammansättning, vilket dessutom skulle vara omöjligt om den första domen meddelats av rätten i plenum. Det finns ingen för medlemsstaterna gemensam konstitutionell tradition som talar emot detta. Kollegialiteten i beslutsfattandet anses neutralisera risken för att en ledamot i sammansättningen skulle vara partisk.

40 Vad gäller den infallsvinkel som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen) anlagt avseende frågan om opartiskhet, anser UFEX m.fl. att det i förevarande fall varken kunnat observeras någon subjektiv eller objektiv partiskhet. Det är tvärtom god rättskipning att anförtro ett så komplicerat mål som det aktuella till den referent som hade att pröva det innan det återförvisades.

41 Chronopost och La Poste har i sina repliker bestritt yrkandet om att deras anförda grund inte kan tas upp till prövning. UFEX m.fl. kan nämligen inte göra gällande att en grund som avser åsidosättande av en grundläggande princip är ny, en grund som följaktligen utgör tvingande rätt och som ska tas upp *ex officio*.

42 En sådan grund skulle inte heller ha kunnat åberopas innan förstainstansrätten meddelade sin dom. Härtill kommer att grunden inte utgör något sådant rättegångshinder över vilket förstainstansrätten skulle kunna fatta ett beslut i enlighet med artikel 111 i sina rättegångsregler. Rättegångsreglerna innehåller inte heller några bestämmelser om möjligheten att motsätta sig en domare. Eftersom grunden har åberopats i inlagan till domstolen, är det inte fråga om en ny grund som åberopats ”under rättegången” i den mening som avses i artikel 42.2 i domstolens rättegångsregler.

43 I sina dupliker har UFEX m.fl. gjort gällande att den argumentation som anförts i repliken, enligt vilken åsidosättandet av en grundläggande princip är en grund som utgör tvingande rätt, ska betraktas som en ny grund och således avvisas. Den rättegång som avses i artikel 42.2 i domstolens rättegångsregler är dessutom den som börjar vid förstainstansrätten och sedan, inom ramen för överklagandet, fortsätter vid domstolen.

Domstolens bedömning

44 Rätten till en rättvis rättegång, såsom denna följer av bland annat artikel 6 i Europakonventionen, utgör en grundläggande rättighet som Europeiska unionen ska respektera som en allmän princip enligt artikel 6.2 EU (se dom av den 26 juni 2007 i mål C-305/05, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl., REG 2007, s. I-5305, punkt 29).

45 Denna rätt till en rättvis rättegång innebär att var och en ska vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag. En sådan rätt är tillämplig inom ramen för en talan mot ett beslut av kommissionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen, REG 1998, s. I-8417, punkt 21).

46 Regler som garanterar enskilda rätt att få sin sak prövad av en oavhängig och opartisk domstol, och i synnerhet regler som definierar begreppet oavhängig och opartisk domstol och anger hur en sådan ska vara sammansatt, utgör hörnstenen för rätten till en rättvis rättegång. Denna rättighet innebär att varje domstol är skyldig att kontrollera om den, genom sin sammansättning, utgör en sådan oavhängig och opartisk domstol när detta ifrågasätts på ett sätt som inte direkt framstår som uppenbart obefogat. Denna kontroll är nödvändig för att domstolarna i ett demokratiskt samhälle ska kunna inge de enskilda det förtroende som krävs (se Europadomstolens dom av den 23 april 1996 i mål Remli mot Frankrike, Recueil des arrêts et décisions 1996-II, s. 574, § 48). I detta avseende utgör en sådan kontroll en väsentlig formföreskrift vars efterkommande följer av tvingande rätt.

47 Härav följer att domstolen, om förstainstansrättens oavhängighet och opartiskhet ifrågasätts i samband med ett överklagande på ett sätt som inte framstår som uppenbart obefogat, är skyldig att kontrollera huruvida den sammansättning av förstainstansrätten som meddelade den överklagade domen var rättsenlig.

48 En sådan grund avseende förstainstansrättens rättsstridiga sammansättning, som den som åberopats i de nu aktuella målen vid domstolen, ska med andra ord anses utgöra tvingande rätt och prövas *ex officio* (se, vad gäller prövning *ex officio* av grunder som utgör tvingande rätt, bland annat, dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 67).

49 Prövningen av en sådan grund kan alltså göras när som helst under rättegången (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 februari 1997 i mål C-166/95 P, kommissionen mot Daffix, REG 1997, s. I-983, punkt 25).

50 Vid sådant förhållande anser domstolen att den omständigheten att kommissionen, som var part i första instans, avstod från att vid förstainstansrätten åberopa den oegentlighet som Chronopost och La Poste hade anfört till stöd för sin grund vid domstolen, vilket innebär att dessa bolag, vilka var intervenienter i första instans, i vart fall inte längre får göra detta inom ramen för sitt överklagande, inte med framgång kan åberopas i syfte att motsätta sig att domstolen prövar en sådan grund.

51 I detta avseende framgår det av de handlingar som ingetts till domstolen, och det har inte bestritts, att den domare som utsågs att vara referent i den dömande sammansättning som meddelade den överklagade domen också hade varit både ordförande och referent i den dömande sammansättning som meddelade domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen.

52 Det kan emellertid inte anses fastställt att förstainstansrätten, genom att på detta sätt utse en referent, underlåtit att beakta det krav på opartiskhet som gäller för dess ledamöter och således åsidosatt den grundläggande rätten till en rättvis rättegång.

53 Det ska nämligen för det första framhållas att den omständigheten att samma domare utses till referent i två på varandra följande sammansättningar inte i sig är relevant för bedömningen av huruvida kravet på opartiskhet har iakttagits, eftersom uppdraget som referent fullgörs i en kollegial sammansättning.

54 För det andra inbegriper kravet på opartiskhet två aspekter. Domstolen ska vara subjektivt opartisk, det vill säga ingen av dess ledamöter får ge uttryck för partiskhet eller personliga förutfattade meningar, varvid denna personliga opartiskhet presumeras till dess att motsatsen bevisats. Domstolen ska dessutom vara objektiv opartisk, det vill säga erbjuda tillräckliga garantier för att i detta avseende utesluta varje form av legitima tvivel (se, för ett liknande resonemang, bland annat Europadomstolens dom av den 24 februari 1993 i mål Fey mot Österrike, serie A nr 255-A, s. 12, § 28, av den 25 februari 1997 i mål Findlay mot Förenade kungariket, Recueil des arrêts et décisions 1997-I, s. 281, § 73, och av den 4 oktober 2007 i mål Forum Maritime S.A. mot Rumänien, nr 63610/00 och 38692/05, ännu ej publicerad i Recueil des arrêts et décisions).

55 Det ska för det första påpekas att Chronopost och La Poste i förevarande fall inte har åberopat någon personlig partiskhet hos förstainstansrättens ledamöter.

56 För det andra anser domstolen att den omständigheten att en och samma domare sitter med i två dömande sammansättningar som efter varandra har haft att pröva

samma mål inte i sig, utöver alla andra objektiva uppgifter, kan ge upphov till tvivel avseende förstainstansrättens opartiskhet.

57 I detta avseende framgår det inte att det inom ramen för gemenskapsrätten ska och kan betraktas som en allmän skyldighet att återförvisa målet till en helt annan dömande sammansättning än den som först hade att pröva målet.

58 Europadomstolen har för övrigt fastslagit att det inte utifrån skyldigheten att förhålla sig opartisk kan uppställas någon allmän princip om att en domstol, som upphäver ett administrativt beslut eller ett domstolsavgörande, skulle vara skyldig att återförvisa ärendet till en annan rättskipande myndighet eller till ett annorlunda sammansatt organ inom den myndigheten (se Europadomstolens dom i målet Ringeisen mot Österrike av den 16 juli 1971, serie A nr 13, s. 40, § 97, och av den 26 september 1995 i mål Diennet mot Frankrike, serie A nr 325-A, § 37).

59 Det ska dessutom påpekas att det av artikel 27.3 i Europakonventionen följer att när ett mål hänskjutits till domstolen i stor sammansättning, genom att en dom som meddelats av en kammare har återförvisats, får ingen ledamot från den kammare som meddelat domen delta, med undantag av kammarens ordförande och den ledamot som deltagit som domare för den stat som var part i målet. Enligt Europakonventionen är det alltså tillåtet för domare som tidigare haft att pröva målet att delta i en annan sammansättning som på nytt har att pröva samma mål och denna omständighet är inte i sig oförenlig med kravet på en rättvis rättegång.

60 Under dessa förhållanden kan det i förevarande fall inte anses fastställt att den dömande sammansättning som meddelat den överklagade domen var rättsstridig endast på grund av att den inkluderade en ledamot av förstainstansrätten som redan suttit med i den sammansättning som tidigare hade haft att pröva detta mål.

61 Överklagandet kan därför inte vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden: Rättegångsfel bestående i att förstainstansrätten i sak prövade en grund som ska avvisas

Parternas argument

62 La Poste har som en första del gjort gällande att förstainstansrätten underlät att pröva den invändning om rättegångshinder som La Poste hade framställt mot en av sökandebolagen åberopad grund, avseende att överföringen av Postadex utgjorde statligt stöd, vilken inte hade åberopats i det mål som gav upphov till domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen och som således var ny i det mål som gav upphov till den överklagade domen. I en andra del har La Poste gjort gällande att förstainstansrätten, genom att pröva denna grund, som var ny, åsidosatte bestämmelserna i artikel 48.2 i sina rättegångsregler.

63 UFEX m.fl. har anfört att den första delen av denna grund inte kan prövas, eftersom den vilar på otydliga och motstridiga argument och inte redogör för vilken bestämmelse i förstainstansrättens rättegångsregler som åsidosatts.

64 Talan kan inte heller vinna bifall såvitt avser denna grund, eftersom förstainstansrätten inte var skyldig att pröva en invändning som i sig inte kunde tas upp till prövning då den framställts av endast en intervenient. La Poste har dessutom angett att förstainstansrätten gjorde en ny kvalificering av denna grund genom att pröva den inom ramen för den i ansökan åberopade grunden avseende en uppenbart oriktig bedömning, och därigenom har bolaget medgett att denna grund faktiskt hade åberopats och således inte var ny. Till följd härav och då förstainstansrätten formellt kunde göra en ny kvalificering av de argument som framförts i ansökan, kan talan ännu mindre bifallas såvitt avser den andra delen.

65 La Poste har i sin replik bestritt invändningen om att den första delen av dess andra grund ska avvisas. La Poste har anfört att denna del är tydlig. Även om den invändning om rättegångshinder som La Poste framställde vid förstainstansrätten hade bort avvisas, borde förstainstansrätten i sådant fall ha fastslagit detta uttryckligen. Härtill

kommer att domstolens rättspraxis avseende invändningar om rättegångshinder som framställts av en intervenient är mer nyanserad än vad UFEX m.fl. har påstått, och utesluter inte att dessa invändningar kan prövas från fall till fall. Enligt La Poste kan den förevarande invändningen tas upp till sakprövning. För det första hade bolagets grunder nämligen samma syfte som kommissionens. För det andra anförde UFEX m. fl. sin nya grund efter det att La Poste intervenerat. För det tredje hade La Poste, som anklagats för att ha åsidosatt bestämmelserna om statligt stöd, ett intresse av att framställa invändningar som kommissionen underlåtit att framställa.

66 UFEX m.fl. har i sina dupliker åter påpekat att en av en intervenient framställd invändning om rättegångshinder som, avseende frågan om huruvida en grund ska betraktas som ny, inte utgör tvingande rätt, inte kan tas upp till sakprövning.

Domstolens bedömning

— Den första delen av den andra grunden

67 En intervenient kan inte framställa en invändning om rättegångshinder som inte uttryckts i svarandens yrkanden (se dom av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, CIRFS m.fl. mot kommissionen, REG 1993, s. I-1125, punkterna 21 och 22, svensk specialutgåva, volym 14, s. 83, av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkterna 11 och 12, svensk specialutgåva, volym 14, s. 213, och av den 19 mars 2002 i mål C-13/00, kommissionen mot Irland, REG 2002, s. I-2943, punkt 5).

68 Det är utrett att La Poste i det förfarande som gav upphov till den överklagade domen intervenerade till stöd för kommissionens yrkanden, och att kommissionen inte framställt någon sådan invändning om rättegångshinder som La Poste åberopat i förstainstansrätten och som avsåg den omständigheten att den av sökandebolagen anförda grunden avseende överföringen av Postadex var ny, eftersom den inte hade åberopats i det förfarande som gav upphov till domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen.

69 Den invändning om rättegångshinder som La Poste sålunda framställt, och som, såsom generaladvokaten påpekat i punkt 65 i sitt förslag till avgörande, inte avsåg ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas, kunde följaktligen inte tas upp till prövning. Även om förstainstansrätten hade varit tvungen att pröva denna invändning, skulle den under dessa förhållanden även med nödvändighet ha varit tvungen att fastslå att den inte kunde tas upp till prövning. Förstainstansrättens underlåtenhet att pröva invändningen har således inte påverkat La Postes rättigheter. La Poste kan följaktligen inte göra denna underlåtenhet gällande i syfte att ifrågasätta den överklagade domens giltighet.

70 Även om det antas att den första delen av den andra grunden skulle kunna tas upp till prövning, kan överklagandena under dessa förhållanden ändå inte vinna bifall såvitt avser denna del.

— Den andra delen av den andra grunden

71 Domstolen erinrar om att det i artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler, som i enlighet med artikel 120 i samma rättegångsregler är tillämplig när domstolen, som i förevarande fall, i en dom har beslutat att återförvisa ett mål till förstainstansrätten, föreskrivs att nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet. Av detta följer att parterna, efter att domstolens dom om återförvisning har meddelats, i princip inte längre får åberopa grunder som inte framställts under det förfarande som gav upphov till förstainstansrättens dom, vilken domstolen upphävt.

72 Det framgår av den ansökan som UFEX m.fl. ingav till förstainstansrätten i det förfarande som gav upphov till domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen, att sökandebolagen framställde fyra grunder till stöd för sitt yrkande om ogiltigförklaring, vilka enligt förstainstansrättens uppfattning avsåg åsidosättande av rätten till försvar, bristande motivering, faktiska fel och uppenbart oriktiga bedömningar liksom åsidosättande av begreppet statligt stöd (domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen, punkt 37).

73 Sökandebolagen vidhöll i sina yttranden i målet till följd av domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl. sina tre sista grunder, vilka enligt förstainstansrättens uppfattning, i punkt 49 i den överklagade domen, avsåg åsidosättande av motiveringsskyldigheten, materiella oriktigheter och uppenbart oriktiga bedömningar liksom felaktig tillämpning av begreppet statligt stöd.

74 Det framgår inte av dessa yttranden att sökandebolagen ämnade anföra en ny grund. Det är dessutom utrett att de argument avseende överföringen av Postadex som bolagen då lade fram till stöd för grunden avseende materiella oriktigheter och uppenbart oriktiga bedömningar redan hade anförts i deras ansökan som lämnades in under det förfarande som gav upphov till domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen. En sådan utveckling av argumentationen kan inte anses utgöra en ny grund.

75 Såsom förstainstansrätten med rätta påpekade i punkt 51 i den överklagade domen sammanfaller dessutom grunden avseende materiella oriktigheter och uppenbart oriktiga bedömningar i förevarande fall med grunden avseende felaktig tillämpning av begreppet statligt stöd. Under dessa omständigheter anser domstolen att förstainstansrätten ägt göra en ny kvalificering av sökandebolagens argument avseende överföringen av Postadex och anse att de anförts till stöd för grunden avseende felaktig tillämpning av begreppet statligt stöd (se, angående möjligheten att företa en sådan ny kvalificering, dom av den 19 november 1998 i mål C-316/97 P, Parlamentet mot Gaspari, REG 1998, s. I-7597, punkt 21).

76 Genom att bemöta detta argument i samband med bedömningen av den grund som avsåg felaktig tillämpning av begreppet statligt stöd, har förstainstansrätten på intet sätt prövat en ny grund och således inte åsidosatt bestämmelserna i artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler.

77 Överklagandena kan inte heller vinna bifall såvitt avser den andra delen av den andra grunden.

78 Överklagandena kan således inte vinna bifall såvitt avser någon del av den andra grunden.

Den tredje grunden: Felaktig rättstillämpning när förstainstansrätten bedömde skyldigheten att motivera det omtvistade beslutet i den del som avsåg det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost

79 Prövningen av denna grund förutsätter en genomgång, innan det redogörs för vad parterna anfört, av förstainstansrättens skäl för att ogiltigförklara det omtvistade beslutet på grund av dess otillräckliga motivering.

Förstainstansrättens skäl för ogiltigförklaring

80 Efter att i punkterna 63–71 i den överklagade domen ha erinrat om de i EG-fördraget förankrade skyldigheterna, såsom dessa definierats genom rättspraxis, vad gäller motiveringen av gemenskapsinstitutionernas rättsakter, prövade förstainstansrätten motiveringen av det omtvistade beslutet med stöd av två typer av omständigheter som enligt förstainstansrätten var avgörande.

81 För det första ansåg förstainstansrätten att den skulle pröva huruvida kommissionen iakttagit sin motiveringsskyldighet mot bakgrund av de principer som fastställs i punkt 40 i domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl. (se punkt 15 ovan).

82 I punkt 72 i den överklagade domen slog förstainstansrätten fast att ”[d]etta innebär … att en prövning skall ske särskilt av huruvida det omtvistade beslutet är tillräckligt motiverat dels med avseende på frågan huruvida den ersättning som begärdes från SFMI-Chronopost täcker för det första de ytterligare rörliga kostnader som

förorsakats av tillhandahållandet av logistik- och försäljningsstödet, för det andra ett skäligt bidrag till de fasta kostnaderna till följd av utnyttjandet av postnätet och för det tredje en rimlig avkastning på eget kapital i den utsträckning som det egna kapitalet använts för SFMI-Chronoposts konkurrensutsatta verksamhet, dels med avseende på frågan huruvida det finns något som tyder på att dessa faktorer har undervärderats eller fastställts godtyckligt".

83 Förstainstansrätten ansåg att det omtvistade beslutet inte på någon av dessa punkter innehöll tillräckliga preciseringar.

84 Förstainstansrätten erinrade vidare om att motiveringsskyldighetens omfattning ska bedömas mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet, vilka i förekommande fall kan tala för att det behövs en mer detaljerad motivering, och slog fast att dessa förutsättningar var uppfyllda i det aktuella fallet.

85 I detta avseende anförde förstainstansrätten i punkt 97 i den överklagade domen följande: "De omständigheter som talar för att det behövs en mer detaljerad motivering … är för det första att beslutet var ett av de första besluten som avsåg den komplicerade frågan om beräkning av kostnader som uppkommer för ett moderbolag som har monopolställning och som tillhandahåller logistik- och försäljningsstöd till sitt dotterbolag som inte har monopolställning med avseende på tillämpningen av bestämmelserna om statligt stöd. För det andra borde kommissionen, med hänsyn till att den återkallade det första beslutet om avskrivning av den 10 mars 1992 efter det att talan om ogiltighet hade väckts och efter domstolens dom i målet SFEI [m.fl.], ha motiverat sitt ställningstagande på de bestridda punkterna med så mycket större noggrannhet och precision. Slutligen borde även den omständigheten att sökandena inkom med flera ekonomiska studier under det administrativa förfarandet ha föranlett kommissionen att ge en omsorgsfull motivering med svar på de huvudsakliga argument som framförts av sökandena och för vilka det fanns stöd i de ekonomiska studierna."

Parternas argument

86 Chronopost och La Poste har gjort gällande att de krav på detaljerad motivering av det omtvistade beslutet som förstainstansrätten framhållit till stöd för att ogiltigförklara detsamma går utöver vad som krävs vid den begränsade kontrollen av ett beslut som fattats inom ett område där kommissionen har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. Chronopost har tillagt att förstainstansrätten, under sken av att granska motiveringen och på ett sätt som utgjorde ett verkligt maktmissbruk, företog en prövning av huruvida kommissionen hade gjort en uppenbart oriktig bedömning eller, rent av, av huruvida det omtvistade beslutet var lämpligt, och ersatte kommissionens bedömning med sin egen.

87 UFEX m.fl. har yrkat att denna grund ska underkännas, eftersom det omtvistade beslutet inte har motiverats tillräckligt, utan endast innehåller allmänna antaganden som inte ger något svar på den utförliga argumentationen i klagomålet. UFEX m.fl. har gjort gällande att argumentet avseende maktmissbruk är verkningslöst när det är fråga om ett avgörande från förstainstansrätten.

Domstolens bedömning

88 Domstolen erinrar om att den motivering som krävs i artikel 190 i EG-fördraget (nu artikel 253 EG) enligt fast rättspraxis ska vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Kravet på motivering ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälens karaktär och det intresse som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha av att få förklaringar. Det krävs dock inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av ett beslut uppfyller kraven i artikel 190 i fördraget inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 63 och där angiven

rättspraxis, och dom av den 15 juli 2004 i mål C-501/00, Spanien mot kommissionen, REG 2004, s. I-6717, punkt 73).

89 Vad särskilt beträffar ett sådant beslut genom vilket kommissionen fastslår att en åtgärd som är föremål för ett klagomål inte utgör statligt stöd, ska det fastslås att kommissionen under alla omständigheter är skyldig att i tillräcklig mån meddela den som har anfört klagomålet skälen till att de faktiska och rättsliga omständigheter som åberopats i klagomålet inte var tillräckliga för att bevisa förekomsten av ett statligt stöd. Kommissionen är emellertid inte skyldig att ta ställning till omständigheter som uppenbarligen är irrelevanta, som saknar betydelse eller som uppenbart saknar direkt samband med saken (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 64).

90 Det ska än en gång erinras om att lagenligheten av ett beslut avseende statligt stöd ska bedömas mot bakgrund av de uppgifter som kommissionen har tillgång till när den antar beslutet (dom av den 11 september 2003 i mål C-197/99 P, Belgien mot kommissionen, REG 2003, s. I-8461, punkt 86 och där angiven rättspraxis).

91 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som det bör bedömas huruvida det var riktigt av förstainstansrätten att i förevarande fall uppställa de två typerna av krav på motivering (se punkterna 80–85 ovan).

92 Om det inledningsvis antas att kommissionen i sitt svar på skälen till sökandebolagens klagomål hade använt sig av kriterier för bedömningen av begreppet ”normala marknadsvillkor” som skulle kunna vara felaktiga jämfört med dem som domstolen använde i sin senare meddelade dom i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl., skulle detta kunna ha betydelse för bedömningen av den materiella riktigheten i det omtvistade beslutets motivering, men inte för frågan huruvida motiveringen i formellt hänseende var tillräcklig.

93 Vad sedan gäller kravet på en mer detaljerad motivering av det omtvistade beslutet med hänsyn till det sammanhang i vilket det fattades, framstår inte förstainstansrättens bedömning som relevant.

94 Domstolen anser för det första, i likhet med vad generaladvokaten har påpekat i punkt 94 i sitt förslag till avgörande, att den omständigheten att det omtvistade beslutet är ett av de första som behandlar den med avseende på statligt stöd komplicerade frågan om beräkningen av kostnader som uppkommer för ett moderbolag, som är verksamt på en marknad där det har en monopolställning, i samband med att det tillhandahåller stödtjänster till sitt dotterbolag, som inte är verksamt på en sådan marknad, inte i sig utgör ett sakligt skäl för att motiveringen nödvändigtvis ska gå in i detalj på beräkningen av dessa kostnader, om kommissionen, såsom i förevarande fall, ansåg att de skäl som de bolag som ingett klagomålet anfört i detta avseende var principiellt felaktiga. Om det antas att kommissionens ståndpunkt var felaktig, skulle detta kunna ha betydelse för bedömningen av det omtvistade beslutets materiella riktighet, men inte för frågan huruvida det var giltigt i formellt hänseende.

95 Vidare anser domstolen att även om det är riktigt att det omtvistade beslutet fattades efter det att kommissionen återkallat ett tidigare beslut av den 10 mars 1992 att avskriva klagomålet från UFEX m.fl., mot vilket det väcktes en talan om ogiltigförklaring, ändrade inte denna återkallelse räckvidden av kommissionens motiveringsskyldighet. Begreppet statligt stöd avser nämligen en objektiv situation som ska bedömas vid den tidpunkt då kommissionen fattar sitt beslut (dom av den 22 juni 2006 i de förenade målen C-182/03 och C-217/03, Belgien och Forum 187 mot kommissionen, REG 2006, s. I-5479, punkt 137). Skälen till varför kommissionen gjort en annan bedömning av den aktuella situationen i ett tidigare beslut ska således inte inverka på bedömningen av det omtvistade beslutets giltighet.

96 Det nödvändiga sambandet mellan de skäl som den som ingett klagomålet har åberopat och motiveringen av kommissionens beslut innebär inte att kommissionen är skyldig att underkänna vart och ett av de argument som åberopats till stöd för dessa skäl. Det räcker att redogöra för de omständigheter och rättsliga överväganden som är av väsentlig betydelse för beslutets systematik (dom av den 11 januari 2007 i mål C-404/04 P, Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, punkt 30). I förevarande fall – förutsatt att de förklaringar som lämnats motiverar varför dessa skäl inte ansetts relevanta – utgör varken frågan hur många ekonomiska studier som de som ingett klagomålet framlagt till stöd för dessa skäl, eller frågan vilken betydelse dessa studier har, sådana omständigheter som i sig kan ändra räckvidden av kommissionens motiveringsskyldighet.

97 Det ska även erinras om att prövningen av frågan huruvida det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost utgjorde statligt stöd, såsom UFEX m.fl. gjorde gällande, ingick i ett sammanhang som vid tiden för det omtvistade beslutet kännetecknades av två typer av omständigheter.

98 För det första ansåg domstolen, i punkt 62 i sin dom i det ovannämnda målet SFEI m.fl. (se punkt 3 ovan), att ett offentligt företags tillhandahållande av logistik- och försäljningsstöd till sina privaträttsliga dotterbolag, vilka bedriver verksamhet som är öppen för fri konkurrens, kan utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, om den ersättning som tas ut för dessa tjänster är lägre än den som skulle ha utgått enligt normala marknadsvillkor.

99 För det andra står det klart att det var dessa överväganden som UFEX m.fl. anförde i sitt klagomål till kommissionen, till stöd för att ersättningen för logistik- och försäljningsstödet inte var tillräcklig (kapitel I, punkt E i det omtvistade beslutet).

100 UFEX m.fl. gjorde i synnerhet gällande att ersättningen för logistik- och försäljningsstödet borde ha beräknats på grundval av det pris som ett företag som agerar under normala marknadsvillkor skulle kunna begära för de aktuella tjänsterna, utan att beakta de ”skalfördelar” som La Poste åtnjöt till följd av sin monopolställning och som enligt dem som ingett klagomålet var just det som låg bakom konkurrensstörningen.

101 Förstainstansrätten fastslog att svaret på de anmärkningar som anförts av UFEX m. fl. inte var tillräckligt, eftersom de uppgifter som lämnats av kommissionen var för allmänna och oprecisa (se punkterna 75–95 i den överklagade domen).

102 Såsom generaladvokaten påpekat i punkt 97 i sitt förslag till avgörande, kritiserade förstainstansrätten särskilt bristen på precision i fråga om de ekonomiska och redovisningsmässiga begrepp som användes, karaktären på de kostnader som prövades

och beståndsdelarna i de ekonomiska beräkningar som genomförts. Förstainstansrätten konstaterade att det inte var möjligt att kontrollera huruvida det eventuellt hade förekommit faktiska fel eller oriktiga bedömningar, och fastslog, i fråga om de rörliga kostnaderna, att det angripna beslutet åtminstone borde ha innehållit en allmän sammanfattning av kostnadsbokföringsberäkningarna avseende de tjänster som tillhandahållits.

103 Det ska emellertid för det första konstateras, såsom förstainstansrätten för övrigt påpekade i punkt 73 i den överklagade domen, att ”[d]et … av fyrtionionde–femtiosjätte skälen i det omtvistade beslutet [klart framgår] varför kommissionen inte godtog den av sökandena föreslagna kostnadsberäkningsmetoden”.

104 I synnerhet förklarade kommissionen varför den ansåg att de detaljerade ekonomiska studier som ingetts av UFEX m.fl. var baserade på en förståelse av begreppet normalt marknadspris som i grunden var felaktig. UFEX m.fl. definierade nämligen detta som det pris som ett jämförbart privat bolag skulle ta ut för att tillhandahålla samma tjänster till ett icke närstående bolag, under det att hänsyn måste tas till att transaktionen företogs mellan två bolag inom samma koncern och att det under dessa förhållanden inte kunde bortses från de strategiska överväganden eller samverkansvinster som följde av att Chronopost och La Poste tillhörde samma koncern.

105 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 106 i sitt förslag till avgörande skulle ett ingående svar på de antaganden och beräkningar som i de nämnda studierna lagts till grund för att fastställa de totala beloppen av påstått statligt stöd vara ovidkommande. Kommissionen kan således inte kritiseras för att inte ha gett ett sådant svar.

106 Det ska för det andra konstateras att förstainstansrätten inte preciserade vilka delar av klagomålet från UFEX m.fl. som den ansåg hade behandlats på ett otillfredsställande sätt i det omtvistade beslutet.

107 För det tredje ska det än en gång konstateras att förstainstansrätten inte har förklarat i vilket avseende det i det omtvistade beslutet saknas en redogörelse för skälen till varför de faktiska och rättsliga omständigheter som anförts av UFEX m.fl. inte gjorde det möjligt för kommissionen att påvisa förekomsten av statligt stöd. Av den motivering som gavs i beslutet (se punkt 4 ovan) framgår det nämligen klart och tydligt hur kommissionen har resonerat, och den möjliggör därmed en senare domstolsprövning.

108 Vad gäller de ekonomiska och redovisningsmässiga begreppen som kommissionen använt, karaktären på de kostnader som prövades och beståndsdelarna i de ekonomiska beräkningar som genomförts, kan det inte förnekas att dessa innebär komplexa tekniska bedömningar. Eftersom det av det omtvistade beslutet klart framgick hur kommissionen resonerat, så att beslutets riktighet senare kunde bestridas vid behörig domstol, skulle det vara för mycket att fordra en särskild motivering för vart och ett av de tekniska val som gjorts eller för var och en av de sifferuppgifter som använts till stöd för kommissionens resonemang (se, analogt, vad gäller rättsakter med allmän giltighet, bland annat dom av den 12 juli 2005 i de förenade målen C-154/04 och C-155/04, Alliance for Natural Health m.fl., REG 2005, s. I-6451, punkt 134).

109 Det ska för övrigt påpekas att, för att säkerställa att kommissionen uppfyller sin skyldighet att iaktta skyddet för affärshemligheter i enlighet med artikel 214 i EG-fördraget (nu artikel 287 EG), vissa uppgifter om bland annat självkostnadspriset för tjänster inte kan lämnas ut i en sådan rättsakt som är i fråga i förevarande fall. Att sifferuppgifterna i en sådan rättsakt inte är fullständiga innebär emellertid inte att det kan fastslås att rättsakten inte är tillräckligt motiverad eller att en senare domstolsprövning inte är möjlig.

110 Slutligen konstaterar domstolen att även om sökandebolagen avsåg att ifrågasätta huruvida de val som kommissionen gjort var riktiga, i synnerhet huruvida de var adekvata i förhållande till de kriterier för att fastställa de normala marknadsvillkoren som domstolen fastslog i domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl., och bolagen till stöd härför vid förstainstansrätten anförde olika argument för att motsätta sig de uppgifter som kommissionen stött sig på, ankom det på kommissionen att bemöta dessa argument vid förstainstansrätten i samband med rättegången där.

111 Den omständigheten att alla dessa uppgifter inte fanns med i själva det omtvistade beslutet innebär emellertid inte – *a fortiori* om dessa argument åberopades eller utvecklades under det domstolsförfarande som ägde rum efter domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl. – att det kan fastslås att detta beslut var otillräckligt motiverat.

112 Härav följer att förstainstansrätten inte utan att göra sig skyldig till felaktig rättstillämpning kunde slå fast – såsom den gjorde i punkt 95 i den överklagade domen – att den omöjligen kunde pröva huruvida den av kommissionen använda metoden och de olika stegen i kommissionens analys var felfria och förenliga med de principer som enligt den i föregående punkt nämnda domen ska tillämpas för att fastställa huruvida statligt stöd föreligger.

113 Av det ovanstående framgår att inget av förstainstansrättens skäl kan motivera att det omtvistade beslutet ska ogiltigförklaras på grund av otillräcklig motivering. Överklagandena ska således bifallas såvitt avser den grund som Chronopost och La Poste har anfört och som avser felaktig rättstillämpning när förstainstansrätten bedömde kommissionens motiveringsskyldighet.

114 Den överklagade domen ska således upphävas i den del som avser att det omtvistade beslutet, på grund av åsidosättande av motiveringsskyldigheten, ska ogiltigförklaras i den del som avser att det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost inte utgör statligt stöd.

Den fjärde grunden: Felaktig rättstillämpning när förstainstansrätten bedömde begreppet statligt stöd med avseende på överföringen av Postadexkunderna

Parternas argument

115 Chronopost och La Poste har gjort gällande att förstainstansrätten felaktigt ansåg att den omständigheten att en medlemsstat lagt över en verksamhet inom en konkurrensutsatt sektor till ett dotterbolag utgjorde statligt stöd på grund av att kundstocken, som utgör en immateriell tillgång finansierad av statliga medel, överförts vederlagsfritt.

116 Förstainstansrätten gjorde sig därigenom skyldig till felaktig rättstillämpning, eftersom den tvärtemot vad domstolen stadgade i sin dom i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl. underlät att beakta att den särskilda situation som La Poste på grund av sin monopolställning befann sig i inte kunde jämföras med situationen för privata företag. Överföringen av Postadex kan inte på ett konstlat sätt särskiljas från när en statsförvaltning bildar ett dotterbolag, vilket är ett förfarande som inte kan bedömas på samma sätt som när ett privat bolag gör ett tillskott till sitt befintliga dotterbolag. Såsom kommissionen påpekade, utgick det ersättning för det allmännas kapitaltillskott till Chronopost, och tillskotten innebar således inte på något sätt ett stöd för det bildade dotterbolaget.

117 Det aktuella bildandet av dotterbolag, något som för övrigt är önskvärt i enlighet med kommissionens intentioner inom ramen för avregleringen av de marknader som tidigare omfattades av monopol, kan inte heller jämföras med förhållandet mellan moderbolag och redan existerande dotterbolag. Vid den tidpunkt då dotterbolaget bildades, vilket kan jämföras med en uppdelning, var det inte fråga om statligt stöd, eftersom det ännu inte fanns någon mottagare och det i vart fall inte nödvändigtvis fanns någon fördel. Kommissionen beaktade för övrigt det uppskattade värdet av de överförda immateriella tillgångarna.

118 Domstolen har redan slagit fast att kapitaltransaktioner till förmån för dotterbolag inom den offentliga sektorn a priori inte har något inslag av stöd när en privat

investerare också ingår i transaktionen. Detta villkor var uppfyllt i det aktuella fallet, eftersom bolaget TAT, som ägde 34 procent av kapitalet i SFMI, överförde egna tillgångar till sistnämnda bolag.

119 Enligt UFEX m.fl. överfördes Postadex till SFMI-Chronopost utan vederlag, och avkastningen av det egna kapital som investerats kan inte anses utgöra vederlag. Kommissionens sifferuppgifter avseende avkastningen är således irrelevanta. Tillskotten, som enligt bolagsrätten alltid ska föranleda en värdering, gynnade rent faktiskt Chronopost genom att bolaget, såsom ny marknadsaktör, fick en konkurrensfördel som inte uppnåtts under normala marknadsvillkor. Det var fråga om en vederlagsfri överföring av en kundstock – för övrigt en bunden sådan – från monopolet till dess dotterbolag.

120 Eftersom begreppet statligt stöd inte definieras utifrån varför eller hur transaktionen genomförts utan utifrån dess effekter på handeln och marknaden inom gemenskapen har det, för tillämpningen av artikel 92.1 i fördraget, ingen betydelse om det är fråga om en uppdelning eller inte.

Domstolens bedömning

121 Domstolen erinrar inledningsvis om att det är fast rättspraxis att samtliga villkor i artikel 92.1 i fördraget ska vara uppfyllda för att en åtgärd ska anses utgöra stöd (se dom av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien mot kommissionen, kallat Tubemeuse, REG 1990, s. I-959, punkt 25, svensk specialutgåva, volym 10, s. 369, av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92–C-280/92, Spanien mot kommissionen, REG 1994, s. I-4103, punkt 20, av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2002, s. I-4397, punkt 68, och av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, REG 2003, s. I-7747, punkt 74).

122 För det första måste det röra sig om en statlig åtgärd eller en åtgärd som vidtas med hjälp av statliga medel. För det andra måste denna åtgärd kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna. För det tredje ska mottagaren av stödet gynnas. För det

fjärde ska åtgärden snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen (se, bland annat, dom av den 30 mars 2006 i mål C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, REG 2006, s. I-2941, punkt 56).

123 Enligt fast rättspraxis kan beviljade förmåner dessutom omfatta inte enbart konkreta förmåner som subventioner, lån och förvärv av kapitalandelar i företag, utan även åtgärder som på olika sätt minskar de kostnader som normalt belastar ett företags budget och som därigenom, utan att vara subventioner i strikt bemärkelse, är av samma karaktär och har identiskt lika effekter. Bland indirekta förmåner med samma effekter som subventioner är det viktigt att nämna tillhandahållande av varor eller tjänster på förmånliga villkor (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 20 november 2003 i mål C-126/01, GEMO, REG 2003, s. I-13769, punkterna 28 och 29).

124 Förstainstansrätten konstaterade i punkterna 165 och 167 i den överklagade domen att överföringen av Postadex från La Poste, som då var ett statligt verk, till SFMI-Chronopost utgjorde statligt stöd, eftersom transaktionen innebar överföring av en kundstock, det vill säga en immateriell tillgång med ett ekonomiskt värde, och att La Poste inte hade erhållit något vederlag för den förmån som därmed uppstått för SFMI-Chronopost.

125 Detta resonemang låter antyda att Postadex skiljdes från La Poste utan att det utgick något vederlag, som om den överförda verksamheten hade privatiserats utan någon som helst ersättning.

126 En sådan analys bygger emellertid på en felaktig premiss. Det är nämligen utrett att La Poste företog denna överföring genom att bilda ett dotterbolag och att La Poste genom sitt helägda holdingbolag förvärvade 66 procent av kapitalet i holdingbolagets dotterbolag Chronopost. Det kan dock inte uteslutas att detta delägande, i vart fall till en del, innefattar värdet av de överförda materiella och immateriella tillgångarna, och i synnerhet värdet av Postadexkunderna.

127 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 117 i sitt förslag till avgörande, behöll La Poste det ekonomiska värdet av den verksamhet som överförts till Chronopost, vilket motsvarade La Postes aktieinnehav på 66 procent i sistnämnda bolag.

128 Under dessa omständigheter konstaterar domstolen att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den bedömde överföringen av Postadex utan att alls beakta de rättsliga och ekonomiska villkoren för en överföring av en kundstock i samband med bildandet av ett dotterbolag, trots att dessa villkor i sig kunde utgöra vederlag för den förmån som uppstått genom denna överföring.

129 Vidare skulle en sådan kvalificering av överföringen av Postadexkunderna som statligt stöd endast kunna godtas om överföringen i sig uppfyllde alla villkor i artikel 92.1 i fördraget (se punkt 122 ovan), vilka är kumulativa (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 mars 2006 i mål C-237/04, Enirisorse, REG 2006, s. I-2843, punkt 50).

130 Det har emellertid inte påstått att alla dessa villkor är uppfyllda. I vart fall skulle det fjärde av dessa villkor, enligt vilket en sådan överföring, för att kunna kvalificeras som statligt stöd, måste snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, endast kunna vara uppfyllt om överföringen har ändrat strukturen på den berörda marknaden och påverkat situationen mellan de konkurrerande företag som redan är verksamma på denna marknad.

131 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 120 i sitt förslag till avgörande, verkar överföringen av Postadexkunderna till förmån för SFMI-Chronopost inte i sig ha ändrat villkoren på marknaden för expresspost, eftersom expresspostverksamheten redan bedrevs direkt av La Poste under namnet Postadex fram till och med den tidpunkt då SFMI-Chronopost bildades.

132 Under dessa förhållanden finner domstolen att överklagandena ska bifallas såvitt avser den av Chronopost och La Poste anförda fjärde grunden, och att den överklagade domen ska upphävas i den del som avser att det omtvistade beslutet ska ogiltigförklaras i den del som avser att överföringen av Postadex inte utgör statligt stöd.

133 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska den överklagade domen upphävas i den del som avser att det omtvistade beslutet ogiltigförklaras i den del som avser att varken det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit sitt dotterbolag SFMI-Chronopost eller överföringen av Postadex utgör statligt stöd till förmån för SFMI-Chronopost. Domen ska följaktligen även upphävas i den del som avser fördelningen av rättegångskostnaderna.

Följderna av att den överklagade domen upphävs

134 Enligt artikel 61 första stycket i domstolens stadga kan domstolen, om den upphäver förstainstansrättens avgörande, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande. Eftersom detta villkor är uppfyllt i förevarande fall, ska domstolen – i den del av tvisten som den har kvar att pröva – i sak pröva yrkandet om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet och därvid ta hänsyn till att alla omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av beslutets lagenlighet har kunnat anföras av parterna under hela förfarandet, som bestått av flera etapper.

Målets omfattning

135 Det ska inledningsvis erinras om att det omtvistade beslutet genom den överklagade domen ogiltigförklarats endast i den del som avser att varken det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit sitt dotterbolag SFMI-Chronopost eller överföringen av Postadex utgör statligt stöd till förmån för SFMI-Chronopost, trots att

det i artikel 1 i det omtvistade beslutet (se punkt 4 ovan) anges andra omständigheter som kommissionen inte ansåg utgöra statligt stöd.

136 Förstainstansrätten avfärdade de argument som UFEX m.fl. anfört avseende dessa andra omständigheter, dels i domen i det ovannämnda målet UFEX m.fl. mot kommissionen, såsom anges i punkt 180 i den överklagade domen, dels i punkterna 189–191 i sistnämnda dom.

137 I samband med prövningen av grunden avseende åsidosättandet av begreppet statligt stöd, avfärdade förstainstansrätten i den överklagade domen de argument som UFEX m.fl. anfört till stöd för denna grund. Dessa argument avsåg dels användningen av den så kallade retrospektiva metoden, dels användningen av La Postes varumärkesimage.

138 Under dessa förhållanden och eftersom UFEX m.fl., vilka är svarande i förevarande mål, inte har inkommit med anslutningsöverklagande, innebär den omständigheten att domstolen delvis upphävt den överklagade domen inte att denna dom kan ifrågasättas i den del förstainstansrätten har underkänt dessa argument.

139 Härav följer att föremålet för den del av tvisten som domstolen efter upphävandet av den överklagade domen (se punkt 132 ovan) har kvar att pröva fortsättningsvis är begränsat till att avse bestridandet av det omtvistade beslutet enbart i den del som avser att det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost inte utgör statligt stöd.

140 Inom ramen för detta föremål återstår således att pröva de argument som anförts till stöd för grunden avseende åsidosättande av begreppet statligt stöd, såsom dessa vidhållits av UFEX m.fl. vid förstainstansrätten efter domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl., nämligen att La Postes kostnader inte täckts, att vissa av kommissionen beaktade faktorer undervärderats och fastställts godtyckligt, att det förekommit felaktigheter i de justeringar i redovisningen som genomförts i

bilaga 4 till Deloitterapporten, och att internräntan på La Postes investeringar var onormalt hög.

Huruvida yrkandet om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet ska bifallas

141 Domstolen erinrar inledningsvis om att begreppet statligt stöd, såsom det definieras i fördraget, är av juridisk beskaffenhet och ska tolkas utifrån objektiva kriterier. Av denna anledning ska gemenskapsdomstolarna, i princip och med beaktande såväl av de konkreta omständigheterna i målet som av kommissionens bedömningars tekniska eller komplicerade karaktär, utöva en fullständig kontroll av huruvida en åtgärd faller inom tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget (domstolens dom av den 16 maj 2000 i mål C-83/98 P, Frankrike mot Ladbroke Racing och kommissionen, REG 2000, s. I-3271, punkt 25).

142 Av detta följer att det ankommer på domstolen att kontrollera huruvida de omständigheter som kommissionen åberopat är materiellt riktiga och huruvida de är av sådan art att det kan fastslås att alla villkor (se punkt 122 ovan) för att en åtgärd ska kunna kvalificeras som ”stöd” i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget är uppfyllda.

143 Då det därvid rör sig om en komplicerad ekonomisk bedömning, ska det även påpekas att domstolsprövningen av en av kommissionen antagen rättsakt som förutsätter en sådan bedömning enligt fast rättspraxis endast ska avse en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de faktiska omständigheter som lagts till grund för det omtvistade valet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte har förekommit maktmissbruk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 februari 1996 i mål C-56/93, Belgien mot kommissionen, REG 1996, s. I-723, punkt 11, och av den 8 maj 2003 i de förenade målen C-328/99 och C-399/00, Italien och SIM 2 Multimedia mot kommissionen, REG 2003, s. I-4035, punkt 39).

144 Eftersom begreppet statligt stöd dessutom, såsom anges ovan i punkt 95, avser en objektiv situation som bedöms vid den tidpunkt då kommissionen fattar sitt beslut, är det denna tidpunkt som ska beaktas vid den ovannämnda domstolsprövningen.

145 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som domstolen ska pröva de argument som UFEX m.fl. har anfört för att visa det felaktiga i de bedömningar som föranledde kommissionen att dra slutsatsen att ersättningen för det logistik- och försäljningsstöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost under åren 1986–1995 var tillräcklig och således inte utgjorde något statligt stöd till förmån för sistnämnda bolag.

146 UFEX m.fl. har i synnerhet anfört att kommissionen endast slagit fast att La Postes totala kostnader täcktes, utan att närmare redogöra för de sifferuppgifter och beräkningar som använts, och att det i Deloitterapporten, från vilken kommissionen utgår, för övrigt medges att slutsatserna kring de rörliga kostnaderna inte kan motiveras utan La Postes kostnadsbokföring före år 1992.

147 Såsom förstainstansrätten redan har påpekat i punkt 134–136 i den överklagade domen, vad gäller användningen av den retrospektiva metoden, är det i detta avseende utrett att det var först år 1992 som La Poste, som dittills varit en del av den franska administrationen, började föra en kostnadsbokföring, utan vilken det inte var möjligt att med avseende på den föregående perioden upprätta en exakt beräkning av kostnaderna för de tjänster som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost.

148 Såsom domstolen redan har påpekat i punkt 38 i domen i det ovannämnda målet Chronopost m.fl. mot UFEX m.fl., ska de ”normala marknadsvillkoren”, som med nödvändighet är hypotetiska, bedömas i förhållande till tillgängliga uppgifter om objektiva och kontrollerbara omständigheter, eftersom det inte går att jämföra La Postes situation med situationen för en privat företagskoncern som inte har monopolställning.

149 Under dessa förhållanden ska kommissionen vid första påseende inte klandras för att ha baserat det omtvistade beslutet på de vid den aktuella tidpunkten enda tillgängliga uppgifterna, från bland annat Deloitterapporten, såsom dessa lämnats av den franska regeringen, vilka gjorde det möjligt att rekonstruera La Postes kostnader. Användningen av dessa uppgifter skulle endast kunna kritiseras om det var fastställt att de byggde på uppenbart felaktiga överväganden.

150 Mot bakgrund av prövningen av de handlingar som ingetts till domstolen kan någon sådan slutsats emellertid inte dras.

151 För det första fanns det inget skäl för kommissionen att ifrågasätta sanningshalten i de uppgifter som den fått från La Postes kostnadsbokföring som upprättats från och med år 1992 och som, vilket inte har bestritts, godkänts av revisorerna och en statlig revisor. Den omständigheten att den franska revisionsrätten i en rapport från år 2003 understrukit ”svagheterna” i vissa delar av denna bokföring innebär inte att de val som kommissionen gjorde vid tidpunkten för det omtvistade beslutet var uppenbart felaktiga.

152 Det ska i detta avseende dessutom påpekas att UFEX m.fl. till det klagomål som lämnades in till kommissionen bifogade en ekonomisk studie som utförts av Braxton. UFEX m.fl. bifogade också en annan studie från detta konsultbolag till stöd för den talan som de väckt vid Tribunal de commerce de Paris år 1993. Det framgår av uppgifterna i det omtvistade beslutet, vilka inte har bestritts, att UFEX m.fl. i augusti 1996 bifogade en ny ekonomisk studie, från Bain & Co. (nedan kallad Bainstudien), till sina yttranden till kommissionen. Sifferuppgifterna i denna studie var enligt UFEX m.fl. mer tillförlitliga än de som härrörde från de båda tidigare Braxtonstudierna.

153 Förutom att denna rad av studier återspeglar svårigheterna med att bedöma de reella kostnaderna för det stöd som La Poste tillhandahållit SFMI-Chronopost, framgår det enligt de obestridda uppgifterna i det omtvistade beslutet att Deloitterapporten innehåller en utvärdering av slutsatserna i Bainstudien och ett svar därpå. Under dessa omständigheter kan de uppgifter som kommissionen använde sig av efter det att denna rapport lämnats och som grundar sig på de samlade övervägandena

i densamma inte anses ha fastställts på ett godtyckligt sätt, utan på grundval av den information som var tillgänglig vid den aktuella tidpunkten.

154 För det andra har UFEX m.fl. invänt mot den metod som använts i Deloitterapporten och som kommissionen sedan använde sig av för att fastställa de kostnader som La Poste haft i samband med SFMI-Chronoposts expresspostverksamhet. UFEX m. fl. har gjort gällande att denna metod innebar att det inte beaktades att vissa fasta kostnader direkt kunde hänföras till själva expresspostverksamheten. Denna kritik är emellertid endast relevant om det antas att La Poste hade kostnader som särskilt kunde hänföras till expresspostverksamheten, vilket på intet sätt har visats av UFEX m.fl. Sökandebolagen har i detta avseende nämligen inte närmare identifierat någon av dessa kostnader, utan har endast hänvisat till handlingar som innehåller allmänna uppgifter som inte är underbyggda på annat sätt.

155 I vart fall framgår det inte att användandet av denna metod, som omfattas av det utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen måste ha när den gör tekniska val, är resultatet av en uppenbart oriktig bedömning, då det inte a priori är inkonsekvent att som i förevarande fall hänföra de fasta kostnaderna till den ena eller andra verksamheten i förhållande till omfattningen av de olika verksamheterna.

156 För det tredje var det, såsom anges ovan i punkt 147, omöjligt att i avsaknad av en kostnadsbokföring från La Poste för åren 1986–1992 göra en exakt beräkning av kostnaderna för de tjänster som tillhandhållits SFMI-Chronopost.

157 Det var just precis för att kompensera för denna brist som konsultbolaget Deloitte Touche Tohmatsu anlitades för att göra en ombearbetning av det befintliga bokföringsmaterialet i syfte att med största möjliga säkerhet kunna fastställa den totala kostnaden för logistik- och försäljningsstödet som tillhandahållits SFMI-Chronopost.

158 I detta sammanhang framstår det inte som uppenbart olämpligt att denna ombearbetning innehöll en del justeringar vars syfte och omfattning framgick av kommissionens svar av den 27 maj 2005 på de skriftliga frågor som förstainstansrätten ställde till parterna. Förekomsten av sådana justeringar räcker inte i sig för att anse att de uppgifter som kommissionen använt sig av ur denna studie är motsägande.

159 När det för det fjärde gäller frågan om huruvida La Postes uppträdande i egenskap av aktieägare i SFMI-Chronopost var affärsmässigt motiverat mot bakgrund av principen om en privat investerare i en marknadsekonomi, och således inte dolde några subventioner som kunde utgöra statligt stöd, framgår det av det omtvistade beslutet att kommissionen kontrollerade att internräntan på den investering som La Poste gjort i egenskap av aktieägare översteg SFMI-Chronoposts kapitalkostnad, det vill säga den normala avkastning som en privat investerare skulle kräva under liknande förhållanden.

160 Det är utrett och för övrigt ostridigt att kommissionens beräkning, såsom den redovisas i det omtvistade beslutet och framgår av tabell 1 i kommissionens svarsskrivelse av den 27 maj 2005, det vill säga utan beaktande av det stöd som utgjordes av tillgången till La Postes nät och goodwill (första scenariot), ledde till konstaterandet att internräntan vida översteg kapitalkostnaden. Vad gäller internräntan, beräknad utan beaktande av det stöd som utgjordes av tillgången till La Postes nät och nämnda goodwill (andra scenariot), har UFEX m.fl. gjort gällande att tabell 2 i nämnda svarsskrivelse innehåller ett räknefel.

161 Domstolen konstaterar dock att det saknas skäl att fästa vikt vid sökandebolagens påstående, som inte innebär ett ifrågasättande av det konstaterande som följer av det första scenariot. För det första framgår det nämligen av det omtvistade beslutet att kommissionen endast använde det andra scenariot på grundval av sökandebolagens uppgifter, vilka den bestred, och enbart för att underbygga resultaten från det första scenariot.

162 För det andra innehöll dessa uppgifter det belopp som enligt UFEX m.fl. utgör det stöd som blev följden av SFMI-Chronoposts privilegierade tillgång till La Postes kassor, medan varken UFEX m.fl. eller Bain-studien, såsom framgår av det omtvistade

beslutet, förklarar hur beloppet har beräknats. Under dessa omständigheter går det inte på grundval av sökandebolagens påstående att fastställa att kommissionens bedömning, av huruvida avkastningen på det egna kapital som använts för den konkurrensutsatta verksamheten var rimlig, var uppenbart oriktig.

163 Domstolen erinrar slutligen om att internräntan endast fastställdes i syfte att avgöra huruvida La Postes uppträdande i egenskap av aktieägare i SFMI-Chronopost var affärsmässigt motiverat mot bakgrund av principen om en privat investerare i en marknadsekonomi. Mot bakgrund av detta syfte var det viktigast för kommissionen att veta huruvida internräntan översteg den normala avkastning som en privat investerare skulle kräva under motsvarande förhållanden. Huruvida detta överskridande varit större eller mindre är inte relevant för frågan huruvida de finansiella transaktionerna mellan La Poste och dess dotterbolag innehöll ett inslag av stöd. Sökandebolagens argument att internräntan var onormalt hög saknar följaktligen betydelse i det nu aktuella fallet.

164 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte bifallas såvitt avser grunden om åsidosättande av begreppet statligt stöd. Sökandebolagens talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet ska således ogillas.

Rättegångskostnader

165 I artikel 122 första stycket i domstolens rättegångsregler föreskrivs att domstolen ska besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas eller bifalls och när domstolen själv slutligt avgör tvisten. Enligt artikel 69.2 i dessa regler, vilken enligt artikel 118 ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 69.3 första stycket i samma regler kan emellertid domstolen, om särskilda omständigheter motiverar det, besluta att vardera parten ska bära sin kostnad. I artikel 69.4 första stycket anges att medlemsstater som intervenerat ska bära sina rättegångskostnader.

166 Med hänsyn till bakgrunden i förevarande mål ska vardera parten och Republiken Frankrike bära sina respektive rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 7 juni 2006 i mål T-613/97, UFEX m.fl. mot kommissionen, upphävs i den del som avser ogiltigförklaring av beslut 98/365/EG av den 1 oktober 1997 om stöd som Frankrike påstås ha beviljat SFMI-Chronopost i den del det däri fastställs att varken det logistik- och försäljningsstöd som La Poste har tillhandahållit sitt dotterbolag, närmare bestämt SFMI-Chronopost, eller överföringen av Postadex utgör statligt stöd till förmån för SFMI-Chronopost. Domen upphävs även i den del som avser fördelningen av rättegångskostnaderna.

2) Den talan som väckts vid Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt under nummer T-613/97 ogillas.

3) Vardera parten och Republiken Frankrike ska bära sina respektive rättegångskostnader.

Underskrifter